

Justitieutskottets betänkande 2023/24:JuU1

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2024 inom utgiftsområde 4, som uppgår till ca 76 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om bemyndigande om ekonomiska åtaganden.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen antar utskottets förslag till lag om ändring i lagen om ändring i brottsbalken. Genom lagändringen rättas en felaktig hänvisning som uppstått på grund av ett förbiseende i ett tidigare lagstiftningsärende. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Behandlande förslag

Proposition 2023/24:1 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Elva yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Utskottet lägger på eget initiativ fram förslaget till rättelse i brottsbalken.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	6
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 4	6
Redovisade tillkännagivanden	17
Statens budget inom utgiftsområde 4	18
Rättelse i brottsbalken	33
Särskilda yttranden	35
1. Statens budget inom utgiftsområde 4, punkt 1 (S).....	35
2. Statens budget inom utgiftsområde 4, punkt 1 (V)	36
3. Statens budget inom utgiftsområde 4, punkt 1 (C)	38
4. Statens budget inom utgiftsområde 4, punkt 1 (MP)	40
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	43
Propositionen	43
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	43
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	45
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndigande.....	46
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets lagförslag	47

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Statens budget inom utgiftsområde 4

a) Anslagen för 2024

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 4 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 utgiftsområde 4 punkt 1 och avslår motionerna

2023/24:994 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7,

2023/24:2322 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 14,

2023/24:2330 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkandena 13 och 15,

2023/24:2640 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 1,

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 1, 20 och 21,

2023/24:2675 av Rasmus Ling m.fl. (MP) och

2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C).

b) Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst det belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 utgiftsområde 4 punkt 2.

2. Rättelse i brottsbalken

Riksdagen antar utskottets förslag i bilaga 4 till lag om ändring i lagen (2023:678) om ändring i brottsbalken.

Stockholm den 30 november 2023

På justitieutskottets vägnar

Richard Jomshof

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Richard Jomshof (SD), Ardalan Shekarabi (S)*, Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Mikael Damsgaard (M), Anna Wallentheim (S)*, Katja Nyberg (SD), Mattias Vepsä (S)*, Charlotte Nordström (M), Gudrun Nordborg (V)*, Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C)*, Pontus Andersson Garpvall (SD), Rasmus Ling (MP)*, Juno Blom (L), Sanna Backeskog (S)* och Lars Isacson (S)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2023/24:1 i de delar som gäller utgiftsområde 4 Rättsväsendet och elva motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2023/24. Propositionen innehåller förslag om anslag för 2024 och förslag om bemyndigande för regeringen att under 2024 ingå vissa ekonomiska åtaganden. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen finns i bilaga 1.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2024 och beställningsbemyndigande samt de avvikelser från dessa som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2024 för utgiftsområde 4 Rättsväsendet till 76 028 013 000 kronor (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47). I detta betänkande föreslår justitieutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 4 i budgetpropositionen. Genomgången är ett

underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. Vidare tar utskottet upp de tillkännagivanden som redovisas i budgetpropositionen inom utgiftsområde 4. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 4. Slutligen föreslår utskottet en rättelse i brottsbalken.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 4

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Huvuddelen av resurserna inom utgiftsområde 4 avser kriminalpolitiskt inriktad verksamhet. Verksamheten syftar till att öka tryggheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott, utreda brott, se till att den som begått brott lagförs, verkställa påföljder och rättsliga anspråk och ge stöd till dem som drabbats av brott. I övrigt är rättsväsendets verksamhet inriktad på att avgöra rättsliga tvister mellan enskilda och mellan enskilda och det allmänna samt att handlägga olika typer av ärenden.

Mål för utgiftsområdet

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet, medan målet för rättsväsendet är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Rättssäkerhet innebär att rättskipning och annan myndighetsutövning ska vara förutsebar och enhetlig samt bedrivs med hög kvalitet. Med rättstrygghet avses att enskilda personer och andra rättssubjekt ska vara skyddade mot brottsliga angrepp på liv, hälsa, frihet, integritet och egendom. Målen är beslutade av riksdagen (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:JuU1, rskr. 1997/98:87).

Regeringens arbete ska även främja målen om jämställda, fredliga och inkluderande samhällen i linje med Agenda 2030.

Resultatindikatorer

För att bedöma om målet för kriminalpolitiken uppfylls används följande indikatorer:

- upplevelse av trygghet enligt Nationella trygghetsundersökningen
- antal anmälda brott inom olika brottskategorier
- självrapporterad utsatthet för brott enligt Nationella trygghetsundersökningen
- antalet konstaterade fall av dödligt våld, varav antal med skjutvapen.

I år har en ny resultatindikator tillkommit, antalet konstaterade fall av dödligt våld, varav antal med skjutvapen. Den ger enligt regeringen en viktig indikation på brottsutvecklingen i förhållande till målet om minskad brottslighet och ökad trygghet, genom att belysa det grövsta våldet. Nivån av det dödliga skjutvapenvåldet belyser också utvecklingen av grov organiserad brottslighet.

Rättsväsendets mål, den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet, är komplexa begrepp som är svåra att fånga i enskilda indikatorer. Såväl rättssäkerheten som rättstryggheten förutsätter dock ett välutvecklat och välfungerande rättsväsende, vilket kan belysas med information som mäter kvaliteten och effektiviteten i rättsväsendet. Sådan information redovisas också i resultatredovisningen.

En viktig del av rättsväsendets resultat är att följa upp hur de brott som anmäls hanteras i rättskedjans olika delar. Sådan information, tillsammans med information om brottsförebyggande arbete och stöd till brottsoffer, redovisas också.

Rättssäkerheten och rättstryggheten är beroende av människors förtroende för rättsväsendet. Förtroendet är en viktig förutsättning för att människor ska anmäla brott, delta i brottsutredningar och ställa upp som vittnen. Förtroendet för rättsväsendet mäts genom Nationella trygghetsundersökningen (NTU) som är en frågeundersökning som Brottsförebyggande rådet (Brå) genomför årligen sedan 2006. Undersökningen ställer frågor om utsatthet för brott, upplevelse av trygghet samt förtroende för och erfarenheter av rättsväsendet till ett urval av personer mellan 16 och 84 år i befolkningen. År 2017 reviderades undersökningens metod, flera nya brottstyper infördes och urvalet av personer utökades från 20 000 till 200 000.

Resultatredovisning

Resultatredovisningen i propositionen följer upp det senaste årets utveckling inom utveckling av brottslighet, trygghet och förtroendet för rättsväsendet, organiserad brottslighet, flödet i brottmålsprocessen, dömande verksamhet exklusive migrationsmål och brottmål, hot mot Sveriges säkerhet, brottsförebyggande arbete, stöd till brottsoffer och utvecklingen av rättsväsendets kostnader.

Upplevelse av trygghet

En majoritet av befolkningen uppger att de är trygga, men sedan 2016 har nivåerna av otrygghet varit något högre än åren dessförinnan. År 2022 uppgav 27 procent av befolkningen att de var otrygga vid utevistelse sent på kvällen. Det är en minskning med 1 procentenhet jämfört med 2021. Generellt sett upplever kvinnor betydligt större otrygghet än män. Otryggheten i samhället är ojämnt fördelad även på andra sätt. Exempelvis visar resultaten att andelen otrygga är högre i de yngsta och äldsta åldersgrupperna jämfört med personer i medelåldern. Även faktorer som utbildningsnivå, familjetyp och bostadstyp påverkar otryggheten och oron över brottsligheten.

Minskning av antalet anmälda brott i samtliga brottskategorier förutom tillgreppsbrott

År 2022 anmäldes ca 1,45 miljoner brott, en minskning med ca 33 000 brott eller 2 procent jämfört med 2021. Efter att ha ökat från mitten av 00-talet fram till 2020 har antalet anmälda brott minskat två år i rad. Förändringar av antalet

anmälda brott över tid behöver inte betyda att det begås fler eller färre faktiska brott, men det ger en bild av vilka volymer som rättsväsendet har att hantera.

De anmälda tillgreppsbrotten (stöld, rån m.m.) utgör 27 procent av samtliga anmälda brott, vilket är en antalsmässigt stor del. Efter att ha minskat kontinuerligt under en längre tid utgör tillgreppsbrotten den enda brottskategori där antalet anmälningar ökade marginellt under 2022 jämfört med 2021 (+1,2 procent). Personrån mot unga ökade kraftigt mellan 2016 och 2019 men har därefter minskat påtagligt tre år i rad. Under 2022 anmäldes 1 430 personrån mot unga, vilket motsvarar en minskning med 12 procent jämfört med 2021. Även personrån mot vuxna har minskat kontinuerligt sedan 2019.

Självrapporterad utsatthet för brott fortsätter minska enligt Nationella trygghetsundersökningen

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) omfattar självrapporterad utsatthet för 13 vanliga brottstyper som drabbar enskilda personer och hushåll.

I NTU 2022, som avser utsatthet för brott under 2021, uppgav 19,5 procent av de svarande att de utsatts för något brott mot enskild person. Det är något lägre än 2020, då andelen var 20,2 procent. Det är också den lägsta andelen som uppmätts sedan den sammanslagna kategorin brott mot enskild person började mätas 2016. Bland kvinnor är det 20,2 procent som uppger att de utsattes för brott mot enskild person under 2021 jämfört med 20,8 procent 2020, medan motsvarande andelar för män är 18,7 procent 2021 och 19,7 procent 2020.

I undersökningen är utsattheten störst för hot, följt av trakasserier och försäljningsbedrägeri. Utsattheten skiljer sig åt mellan kvinnor och män. Män uppger i större utsträckning än kvinnor att de har utsatts för misshandel, personrån, hot, bedrägerier och fickstöld, medan en betydligt större andel kvinnor än män uppger att de har utsatts för sexualbrott och trakasserier.

Dödligt våld på fortsatt höga nivåer

År 2022 konstaterades enligt Brås officiella kriminalstatistik 23 fall av dödligt våld mot flickor eller kvinnor och 93 fall mot pojkar eller män, totalt 116 fall. Det är 3 fall fler än under 2021. Efter att ha sjunkit fram till 2012 ökade antalet fall av dödligt våld och stabiliserade sig på en högre nivå från 2015 och framåt. Över tid har vissa typer av dödligt våld minskat, medan andra har ökat. Det som framför allt har drivit på den totala ökningen är det dödliga skjutvapenvåldet som mellan 2013 och 2022 mer än fördubblades från 25 till 63 fall (+152 procent). För första gången sedan Brå började redovisa uppdelad statistik 2013 är dödligt våld med skjutvapen nu vanligare än det övriga dödliga våldet. Samtidigt har det dödliga våldet mot barn och alkoholrelaterat dödligt våld mellan vuxna män minskat över tid. Även det dödliga våldet mot kvinnor har minskat under de senaste decennierna. Särskilt tydligt är detta i förhållande till befolkningsutvecklingen. År 2022 uppgick antalet fall av dödligt våld mot kvinnor till 23, vilket är en minskning med 1 fall jämfört med 2021.

Rekordhöga nivåer av dödligt skjutvapenvåld

Antalet fall av dödligt skjutvapenvåld, som vanligen begås av kriminella nätverk, har under en längre tid ökat kraftigt. För perioden 2014–2017 låg Sverige tvåa efter Kroatien bland 22 studerade länder i Europa vad gäller dödligt skjutvapenvåld per capita (Brå 2021:8). År 2022 nåddes en ny högstanivå med 63 fall av dödligt skjutvapenvåld (Brå). Det är en påtaglig ökning av dödsskjutningar jämfört med de senaste fem åren, då antalet har legat på omkring 45 per år. Statistik från Polismyndigheten visar även att 2022 var det år då det skett flest skjutningar (391) sedan statistiken började sammanställas 2017.

Enligt Polismyndigheten förändrades karaktären på skjutningarna under 2022, där fler händelser av ren avrättningskaraktär skedde, med det uppenbara målet att döda och inte skada offret. Företeelsen att skjuta för att döda tas även upp i tidigare studier (se Brå 2016:12 och Brå 2019:3). Vidare förklaras ökningen i antalet dödliga skjutningar av ett högt rådande konfliktläge mellan löst sammansatta kriminella grupperingar, där lojaliteter skiftar snabbt (Polismyndighetens årsredovisning 2022).

En fortsatt hög nivå av sprängningar

Polismyndigheten uppger i årsredovisningen 2022 att användningen av explosiva varor och andra farliga ämnen fortsatte att vara hög under 2022, liksom fynd och beslag i den kriminella miljön av såväl konventionella militära explosiva varor som improviserade konstruktioner.

Antal anmälda sprängningar ligger på en hög nivå, men har fluktuerat över åren. År 2018, det första året för vilket det finns officiell kriminalstatistik, anmäldes totalt 162 fall av allmänfarlig ödeläggelse genom sprängning (försöksbrott och fullbordade brott). År 2019 anmäldes 257 brott, följt av 215 respektive 175 brott 2020 och 2021. Under 2022 anmäldes 196 fall, av vilka 89 utgjordes av fullbordade brott.

Brottsupplägen har blivit mer komplexa

Det grova våldet i form av skjutningar och sprängningar utgör den mest synliga delen av organiserad brottslighet, men det finns även en bakomliggande kriminell ekonomi som består av en mängd olika upplägg och investeringar med syfte att illegalt få ekonomisk vinning. I denna kontext ingår även vinster från investeringar i och illegal distribution av narkotika och vapen (Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten 2022).

De tolv myndigheter som ingår i den gemensamma satsningen mot organiserad brottslighet har sedan tidigare bedömt att de allvarligaste hoten utgörs av angrepp på utbetalande system och undandragande av skatter och avgifter, narkotikabrottslighet och det grova våldet som följer i dess spår samt de parallella samhällsstrukturer som vuxit fram i utsatta områden (Myndighetsgemensam lägesbild organiserad brottslighet 2021).

Fler barn och unga involveras i och utnyttjas av kriminella nätverk

På senare tid vittnar bl.a. Polismyndigheten om att allt fler barn och ungdomar involveras i de kriminella nätverken och utnyttjas för att sälja narkotika, förvara pengar, vapen och narkotika och för att utföra grova våldsbrott. Sammanställningar av material från det krypterade chattverktyget Encrochat visade bl.a. att äldre individer återkommande lägger ut uppdrag på ungdomar, såsom utförandet av grova våldsbrott (Lärdomar av Encrochat, Polismyndigheten 2021).

Högst antal fängelseår utdömt sedan satsningen mot organiserad brotthet inleddes

Sedan 2009 samverkar tolv myndigheter på uppdrag av regeringen i en satsning mot organiserad brotthet. Under 2022 utdömdes inom ramen för satsningen 473 fängelseår, vilket är det högsta sedan satsningen inleddes (Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottheten 2022).

Förtroendet för rättsväsendet fortsätter att öka

Förtroendet för rättsväsendet fortsatte att öka 2022, då 53 procent uppgav att de hade ganska eller mycket stort förtroende för rättsväsendet som helhet. Motsvarande andel 2021 var 52 procent. Kvinnor har något högre förtroende för rättsväsendet än vad män har. Det är också något vanligare att personer i medelåldern har högre förtroende för rättsväsendet än unga och äldre. Personer med minst en inrikes född förälder har ett högre förtroende för rättsväsendet som helhet än utrikes födda personer, som i sin tur har ett högre förtroende än personer som är inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Flödet i brottmålsprocessen

En viktig del i bedömningen av rättsväsendets resultat är att följa upp hur de brott som anmäls hanteras av rättsväsendets myndigheter.

Enligt den officiella kriminalstatistiken anmäldes ca 1,45 miljoner brott i Sverige 2022, vilket är ca 2 procent eller 33 000 brott färre än 2021.

Det finns tecken på att rättsväsendet i allt större utsträckning hanterar komplex brotthet som är tidskrävande att utreda och lagföra.

De s.k. mängdbrotten, som bl.a. inkluderar stöld, skadegörelse, bedrägeri och misshandel, utgör mer än 80 procent av alla anmälda brott. Riksrevisionen konstaterar i sin granskning av polisens mängdbrottsshantering att Polismyndigheten inte hanterar mängdbrotten effektivt (RiR 2023:2). Detta beror enligt Riksrevisionen delvis på att myndigheten inte har tillräcklig bemanning i lokalpolisområdena, där de flesta mängdbrott ska utredas, samtidigt som personalen där i alltför stor utsträckning behöver bidra till att utreda grova brott. Även Brå konstaterar i en utvärdering av Polismyndighetens satsning på 10 000 fler polisanställda att myndigheten inte har lyckats med att stärka den lokala nivån (Brå 2023:2).

Under perioden 2009–2017 minskade antalet lagföringsbeslut (fällande dom i tingsrätt, godkänt strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse) varje år, för

att därefter återigen öka 2018–2021. Under 2022 fattades 110 522 lagföringsbeslut, vilket är ca 1 600 färre beslut än 2021. Av samtliga lagföringsbeslut 2022 avsåg ca 18 procent kvinnor och 82 procent män, en fördelning som varit likartad de senaste tio åren.

Antalet sakprövade brottmål i tingsrätt och antalet fällande domslut i sådana mål följer en liknande utveckling. Efter att ha ökat tydligt mellan 2007 och 2010 minskade dessa fram t.o.m. 2016. Sedan 2017 ökar dock antalet domslut i tingsrätt igen. År 2022 ökade antalet domslut med ca 3 procent jämfört med 2021, till ca 76 600 domslut. Ökningen i antalet domslut utgjordes fram till början på 2010-talet huvudsakligen av enklare mål där påföljden bestämdes till böter. Även ökningen 2022 utgörs främst av böter.

Den ökning av medelbeläggningen i häkte, anstalt och medelantalet klienter i frivården som skett efter 2017 fortsatte även under 2022. Medelbeläggningen har ökat i snabbare takt än vad Kriminalvården har kunnat möta med den pågående långsiktiga utbyggnaden. Myndigheten har i stället hanterat bristen på platser med hjälp av framför allt ytterligare dubbelbeläggningar.

Mellan 2017 och 2022 har medelbeläggningen i anstalt och häkte ökat med över 2 000 intagna, vilket är en ökning med ca 40 procent. I frivården har medelantalet klienter ökat med ca 3 000 under samma period, vilket är en ökning med ca 30 procent. Utvecklingen i frivården förklaras av fler villkorligt frigivna och ändrad lagstiftning som innebär att fler står under övervakning längre tid än tidigare.

Den ökade beläggningen i anstalt beror enligt Kriminalvården på både ett ökat inflöde av klienter och längre strafftider.

Dömande verksamhet, exklusiva migrationsmål och brottmål

Mål som inte utgör brottmål och migrationsmål, t.ex. tvistemål, skattemål, socialförsäkringsmål, mål enligt socialtjänstlagen och övriga mål, utgör ca 71 procent av de totalt inkomna målen i den dömande verksamheten. Dessa mål fortsatte att minska under 2022. Antalet inkomna mål minskade mellan 2021 och 2022 till 313 100, vilket motsvarar en minskning med 6 procent.

Hot mot Sveriges säkerhet

Rysslands anfallskrig mot Ukraina och ett alltmer aggressivt agerande från auktoritära stater har inneburit ett ökat krav på Säkerhetspolisens kontra-spionageverksamhet att minska handlingsutrymmet för främmande makt att agera i Sverige. Förmågan att förebygga och avvärja hot mot Sveriges säkerhet har bl.a. stärkts genom den samverkan som sker mellan Säkerhetspolisen, Försvarets radioanstalt, Försvarmaktens militära underrättelse- och säkerhetstjänst, Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten.

Enligt Säkerhetspolisens årsbok och helårsbedömningen för 2023 från Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) har säkerhetsläget förändrats och försämrats, vilket har koppling till utvecklingen i Sverige och omvärlden som bidrar till en växande extremism och ett bredare författningshot tillsammans med ett ökat attentatshot.

Enligt Säkerhetspolisen kan attentatshotet snabbt ändras, vilket utvecklingen efter manifestationer som koranbränningarna 2022–2023 visar.

Brottsförebyggande arbete

På nationell nivå fortsatte och fördjupades under 2022 satsningar för att stärka det brottsförebyggande arbetet, både på generell nivå och för specifika brotstyper. Många myndigheter har haft ett särskilt fokus på att förebygga organiserad brottslighet och brottslighet kopplad till barn och unga. Att stärka det förebyggande arbetet mot nyrekrytering till kriminella nätverk är ytterst angeläget, och på detta område pågår även viktiga insatser inom andra utgiftsområden (se utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg).

Inom området bedrägeribrottslighet har det förebyggande arbetet fortsatt att utvecklas. Under 2022 undertecknades en samverkansöverenskommelse mellan Polismyndigheten och bankerna för att förbättra det gemensamma arbetet med att förebygga bedrägeribrott.

Stark lokal närvaro är en förutsättning för att polisen ska kunna arbeta brottsförebyggande. Tillväxten av antalet polisanställda fortsatte under 2022, vilket bidrar till att säkerställa en polisiär närvaro i hela landet. God samverkan med andra myndigheter och lokala aktörer är också avgörande för polisens brottsförebyggande arbete. Kommunerna är polisens främsta samverkanspart i det lokala brottsförebyggande arbetet och samverkansöverenskommelser finns med de flesta kommuner.

I juni 2022 beslutade rikspolischefen om en ny strategi för Polismyndighetens brottsförebyggande arbete. Strategin är ett steg för att utveckla myndighetens arbete med kunskapsbaserade, effektiva arbetsmetoder för att förebygga brottslighet. Under 2022 pågick arbetet med att implementera strategin, som ska ge medarbetare inom myndigheten en gemensam riktning för hur brottsförebyggande arbete ska bedrivas och vilka effekter det ska ge.

Stöd till brottsoffer

Brottsutsattas upplevelser av kontakterna med polis, åklagare, domstolar och målsägandebiträden ger värdefull information om hur rättsväsendet lever upp till riksdagens mål vad gäller den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Av NTU 2022 framgår att 30 procent av befolkningen har stort förtroende för att rättsväsendet som helhet behandlar brottsutsatta på ett bra sätt, vilket är samma andel som 2021.

I arbetet med särskilt utsatta brottsoffer har Polismyndigheten under 2022 påbörjat ett uppdateringsarbete när det gäller det särskilda metodstöd som är riktat till dem som arbetar med utredning av brott i nära relation och sexualbrott. Metodstödet har stort fokus på den fysiska brottsplatsen men även på förhör av målsäganden och vittnen. Vidare genomfördes kompetenshöjande åtgärder mot anmälningsupptagare, bl.a. vid polisens kontaktcenter, i syfte att tydliggöra vilken information som är av stor vikt vid utredning och lagföring av brott mot särskilt utsatta brottsoffer.

Utveckling av rättsväsendets kostnader

År 2022 uppgick de totala kostnaderna för rättsväsendet till drygt 63 miljarder kronor. Det är en ökning med ca 4,7 miljarder kronor (8,1 procent) jämfört med 2021.

Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att de övergripande målen för kriminalpolitiken och rättsväsendet bara delvis har uppnåtts. Brottslighetens omfattning är svårt att beskriva på ett heltäckande sätt och den sammantagna brottsutvecklingen uppvisar två parallella trender som pekar åt olika håll. Dels en negativ och mycket allvarlig utveckling vad gäller organiserad brottslighet, där det dödliga skjutvapenvåldet ökar och fler barn och unga involveras i och utnyttjas av kriminella nätverk. Samtidigt syns en positiv utveckling genom att den självrapporterade utsattheten för brott mot person och egendom sjunker och att färre ungdomar uppger att de utsatts för eller varit delaktiga i brott.

Brottsutvecklingen när det gäller grov organiserad brottslighet är mycket allvarlig och hotar människors frihet och trygghet. Under 2022 skedde ett rekordhøgt antal dödsskjutningar, samtidigt som antalet sprängningar fortsatte ligga på en hög nivå. De kriminella nätverken påverkar rättsstaten och den offentliga förvaltningen genom bl.a. hot och infiltration, och den bakomliggande brottsligheten som nätverken ägnar sig åt har utvecklats och blivit mer komplex. En särskilt oroande utveckling är också att allt fler barn och ungdomar involveras i de kriminella nätverken och utnyttjas för att t.ex. sälja narkotika, förvara pengar, vapen och narkotika och för att utföra grova våldsbrott.

Konflikter inom kriminella nätverk drabbar inte bara de inblandade själva, utan påverkar hela samhället. De senaste åren har den upplevda otryggheten ökat och stabiliserats på högre nivåer än tidigare. En dryg fjärdedel av befolkningen känner sig otrygg vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Regeringen ser allvarligt på detta och på att otryggheten fortsätter vara särskilt utbredd bland kvinnor och i områden med socioekonomiska utmaningar.

Positivt var dock att utsattheten för brott mot både person och egendom minskade enligt NTU 2022. Utsattheten för samtliga brott mot person som mäts i NTU förutom försäljningsbedrägerier minskade eller var oförändrad jämfört med året innan. Totalt sett var utsattheten för brott mot person på den lägsta nivån sedan 2016. Även hushållens utsatthet för egendomsbrott har enligt NTU minskat under en lång tid.

De senaste årens negativa utveckling när det gäller organiserad brottslighet och det grova, dödliga våldet kopplat till den, innebär betydande utmaningar för rättsväsendet. Regeringen bedömer att mer behöver göras och att det krävs mönsterbrytande åtgärder för att vända utvecklingen.

Den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet har gett goda resultat. Under 2022 utdömdes den längsta sammanlagda fängelse-tiden inom ramen för satsningen sedan den startade 2009 och även värdet av

utmätta tillgångar och förverkande av brottsutbyte var det högsta hittills. Regeringen bedömer att det myndighetsgemensamma arbetet inom satsningen ger ett tydligt mervärde i kampen mot den organiserade brottsligheten.

Allmänhetens förtroende är avgörande för att rättsväsendets myndigheter på ett effektivt sätt ska kunna förebygga, bekämpa och lagföra brott. Under 2022 fortsatte förtroendet för rättsväsendets myndigheter att öka. Särskilt tydligt ökade förtroendet för Polismyndigheten och Kriminalvården till de högsta uppmätta nivåerna hittills.

Antalet personupplärdade brott och antalet ärenden överlämnade till åklagare har minskat och uppgick 2022 till de lägsta nivåerna under den redovisade perioden. Däremot var antalet avgjorda brottmål fortfarande högt. Regeringen anser det vara av stor vikt att antalet redovisade ärenden från polis till åklagare och antalet personupplärdade brott ökar, såväl sammantaget som sett till olika brottstyper, särskilt sett till de ökade resurser myndigheterna inom rättsväsendet har fått.

Antalet anställda inom Polismyndigheten hade per den sista december 2022 ökat med mer än 6 600 personer sedan ombildningen 2015, och polistätheten har ökat. Trots de senaste årens personalökningar är polistätheten i Sverige alltför låg. Regeringen gör bedömningen att Polismyndigheten behöver fortsätta växa. Målet är att polistätheten i Sverige minst ska motsvara genomsnittet i EU, men det räcker inte med att polistätheten ökar. Regeringen gör också bedömningen att Polismyndighetens effektivitet måste öka för att uppnå önskade resultat.

Kriminalvårdens åtgärder för att utöka sin platskapacitet på såväl kort som lång sikt har varit nödvändiga och bidragit till att myndigheten har kunnat ta emot fler häktade och dömda. Platsbristen är dock fortfarande påtaglig. Det är därför angeläget att Kriminalvården löpande vidtar nödvändiga åtgärder för att stärka kapaciteten på kort sikt och att den långsiktiga utbyggnaden fortsätter med full kraft. Kriminalvården byggs ut för att kunna möta det expansionsbehov som reformerna i Tidöavtalet medför. Preliminära bedömningar indikerar att det innebär åtminstone en fördubbling av antalet platser på häkten och anstalter. Regeringen avser därför att återkomma med en preciserad analys och plan.

Säkerhetsläget har allvarligt försämrats, vilket ställer ökade krav på Säkerhetspolisen som nationell säkerhetstjänst samt andra samverkande myndigheter. Säkerhetspolisens och Polismyndighetens samarbete har bidragit till att minska hotdrivande aktörers handlingsutrymme. Genom att involvera Center mot våldsbejakande extremism vid Brottsförebyggande rådet och andra aktörer i denna samverkan har stödet till kommuner och yrkesverksamma utvecklats. Regeringen bedömer att det har vidtagits åtgärder som innebär att arbetet med att förebygga och avvärja hot mot Sveriges säkerhet har utvecklats i positiv riktning.

Regeringen noterar att i den brottsförebyggande verksamheten har utvecklingen av det kunskapsbaserade arbetssättet på lokal nivå stannat av, samtidigt som färre aktörer på lokal nivå tar del av det stöd som Brottsförebyggande

rådet erbjuder och länsstyrelsesamordnarnas avsedda arbetstid för brottsförebyggande frågor har minskat. Regeringen bedömer dock att förutsättningarna för att framöver bedriva ett prioriterat, effektivt och kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete har förbättrats.

Polismyndigheten har fortsatt utvecklingen av det brottsförebyggande arbetet och bl.a. börjat implementera den nya brottsförebyggande strategin som beslutades under 2022. Centralt i förberedelserna för att genomföra strategin kommer att vara utvecklingen av kvalitativa och kvantitativa mål, som myndigheten arbetar med att ta fram, så att insatser och åtgärder kan följas upp, vilket regeringen välkomnar. I lokalsamhället är kommunerna Polismyndighetens främsta samverkanspart. Regeringen vill betona att den fortsatta inriktningen om fler lokala poliser är viktig för att det lokala brottsförebyggande arbetet ska upprätthållas och utvecklas, inte minst sedan kommunerna fått ett lagstadgat brottsförebyggande ansvar.

Brottsskadeersättning är en ersättning från staten som brottsoffer kan ha rätt till om gärningspersonen inte kan betala skadestånd. Brottsoffermyndighetens handläggningstid för brottsskadeärenden har minskat och fler ärenden har avgjorts bl.a. till följd av en ökad digital kommunikation med de brottsutsatta. Vidare har den totala summan utbetald brottsskadeersättning ökat, bl.a. mot bakgrund av ändringar i skadeståndslagen som medfört närmast fördubblade ersättningsbelopp för kränkning. Regeringen bedömer att målen för verksamheten har uppnåtts.

Att staten kräver dömda gärningspersoner på den brottsskadeersättning som Brottsoffermyndigheten, i deras ställe, betalat ut till brottsoffer är en viktig signal från samhället. Intäkterna från regressverksamheten har ökat och registreringsbalansen minskat jämfört med föregående år. Regeringen bedömer att målen för regressverksamheten har uppnåtts.

Brottsoffermyndighetens insatser med information, utbildning och kunskapsspridning har sammantaget bidragit till ökad kunskap och förbättrat samarbete när det gäller brottsofferfrågor. Regeringen bedömer att målen för myndighetens roll som kunskapscentrum delvis har uppnåtts.

Utskottets bedömning

Resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Regeringens redovisning och bedömning av de resultat som uppnåtts ska ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. Utskottet konstaterar att resultatredovisningen i budgetpropositionen är utformad på ett pedagogiskt och tydligt sätt, vilket ger utskottet goda möjligheter att både bedöma resultaten och följa resultatutvecklingen över tid.

Riksdagen har beslutat att målet för rättsväsendet är den enskildes rätts-säkerhet och rättstrygghet samt att målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. När det gäller de redovisade

resultaten för utgiftsområdet konstaterar utskottet att regeringen har gjort bedömningen att de övergripande målen för kriminalpolitiken och rättsväsendet endast delvis har uppnåtts. Utskottet delar regeringens bedömning och vill framhålla följande.

Det är positivt att förtroendet för rättsväsendet fortsatte att öka under 2022. Som utskottet tidigare anfört är det emellertid viktigt att rättsväsendet fortsätter att utveckla sitt arbete för att höja förtroendet. Allmänhetens förtroende är avgörande för att rättsväsendet ska kunna förebygga, bekämpa och lagföra brott på ett effektivt sätt.

Den upplevda otryggheten har stabiliserats på högre nivåer än tidigare. Utskottet noterar dessutom att otryggheten fortfarande är ojämnt fördelad och att den är mer utbredd bland kvinnor än bland män och i områden med socio-ekonomiska utmaningar.

Brottslighetens omfattning är, som regeringen också anför, svår att beskriva på ett heltäckande sätt. Den sammantagna brottsutvecklingen uppvisar två parallella trender som pekar åt olika håll. Det är välkommet att den självrapporterade utsattheten för brott mot person är på den lägsta nivån sedan 2016 och att den självrapporterade utsattheten för brott mot egendom sjunker. Dessutom är det färre ungdomar som uppger att de utsatts för eller varit delaktiga i brott. Samtidigt är det enligt utskottet mycket oroande att det under 2022 skedde ett rekordhøgt antal dödsskjutningar och att antalet sprängningar fortsatte att ligga på en hög nivå. Dessutom involveras allt fler barn och ungdomar i de kriminella nätverken. Utskottet delar regeringens bedömning att mer behöver göras och att det krävs mönsterbrytande åtgärder för att vända utvecklingen.

Utskottet kan vidare konstatera att det under 2022 skett en minskning av antalet personupplärade brott och antalet överlämnade ärenden till åklagare. Likt regeringen finner utskottet att det är av stor vikt att antalet redovisade ärenden från polis och åklagare och antalet personupplärade brott ökar. Samtidigt är det positivt att antalet avgjorda brottmål fortsätter att ligga på en hög nivå.

Utskottet välkomnar regeringens bedömning att Polismyndigheten behöver fortsätta att växa och att målet är att polistätheten i Sverige ska motsvara minst genomsnittet i EU samt att Polismyndighetens effektivitet måste öka för att uppnå önskade resultat.

Utskottet anser vidare att den mycket ansträngda beläggningssituationen i Kriminalvården är oroande och att den riskerar att försämra möjligheterna till återfallsförebyggande arbete och säkerhetsarbete. Som regeringen anför är det angeläget att Kriminalvården fortsätter att vidta nödvändiga åtgärder för att stärka kapaciteten på kort sikt och att den långsiktiga utbyggnaden fortsätter med full kraft. Utskottet emotser den preciserade analys och plan som regeringen i propositionen aviserar att den ska återkomma med. Vidare anser utskottet att det är viktigt att insatserna i klientverksamheten fortsätter att utvecklas i syfte att minska risken för att dömda återfaller i brott.

Säkerhetsläget är, som regeringen också anför, allvarligt försämrat. Utskottet välkomnar att det har vidtagits åtgärder som enligt regeringens bedömning innebär att arbetet med att förebygga och avvärja hot mot Sveriges säkerhet har utvecklats i positiv riktning. Utskottet utgår från att regeringen följer utvecklingen noga och vidtar de åtgärder som bedöms vara nödvändiga.

Utskottet välkomnar ett fortsatt fokus på det brottsförebyggande arbetet och att Polismyndigheten stärker sin lokala närvaro.

Slutligen konstaterar utskottet att det är positivt att Brottsoffermyndighetens handläggningstid för brottskadeärenden har minskat, att fler ärenden har avgjorts, att intäkterna från regressverksamheten har ökat och att registreringsbalansen har minskat.

Redovisade tillkännagivanden

I budgetpropositionen lämnar regeringen en återrapportering av vissa tillkännagivanden som gäller rättsväsendet. Samtliga tillkännagivanden redovisas som slutbehandlade. Sammanlagt rör det sig om nio tillkännagivanden som gjorts efter förslag från justitieutskottet enligt följande:

- kartläggning, uppföljning och statistik om hedersrelaterad brottslighet (bet. 2016/17:JuU1 punkt 44, rskr. 2016/17:90, propositionen s. 41)
- införande av vapen till Sverige m.m. (bet. 2018/19:JuU29 punkt 25, rskr. 2018/19:298, propositionen s. 42)
- översyn av sekretesslagstiftningen (bet. 2019/20:JuU32 punkt 7, rskr. 2019/20:178, propositionen s. 42 f.)
- utredning vid dödligt våld i nära relationer (bet. 2021/22:JuU26 punkt 10, rskr. 2021/22:293, propositionen s. 43)
- försvarets radioanstalts förmåga att bistå Polismyndigheten (bet. 2020/21:JuU41 punkt 3, rskr. 2020/21:389, propositionen s. 43 f.)
- genomlysning av kapaciteten hos rättsväsendets myndigheter m.fl. (bet. 2020/21:JuU41 punkt 4, rskr. 2020/21:389, propositionen s. 44 f.)
- polisens anställningsvillkor (bet. 2020/21:JuU41 punkt 5, rskr. 2020/21:389, propositionen s. 45 f.)
- teknisk inhämtningsförmåga (bet. 2020/21:JuU41 punkt 7, rskr. 2020/21:389, propositionen s. 46)
- bedrägerier mot välfärdssystemen (bet. 2020/21:JuU41 punkt 8, rskr. rskr. 2020/21:389, propositionen s. 46 f.).

Utskottets bedömning

Utskottet har inget att invända mot regeringens redovisning av de tillkännagivanden om rättsväsendet som utskottet har tagit initiativ till.

Statens budget inom utgiftsområde 4

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt regeringens förslag och lämnar det bemyndigande som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2024 inom utgiftsområde 4 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet regeringens budgetförslag och de motioner som har väckts med anledning av budgetpropositionen och som avser anslagsfördelningen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Nedan beskrivs regeringens och motionärernas respektive förslag, anslag för anslag.

1:1 Polismyndigheten

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:1 Polismyndigheten för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Polismyndigheten

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
37 043 384	40 765 012	100 000	80 000	135 000	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 40 765 012 000 kronor för 2024 till anslaget 1:1 Polismyndigheten.

Anslaget får användas för utgifter för Polismyndighetens verksamhet. Anslaget får också användas för bidrag till organisationer som hjälper personer att lämna ett liv i kriminalitet (avhopparverksamhet).

I propositionen anför regeringen att anslaget beräknas öka med 1 820 000 000 kronor för 2025 för att finansiera Polismyndighetens fortsatta tillväxt. Anslaget beräknas öka med 4 070 000 000 kronor fr.o.m. 2026. För kostnader med anledning av kommande lagstiftningsförslag om säkra identitetshandlingar föreslås anslaget öka med 25 000 000 kronor 2024.

För att finansiera Ekonomistyrningsverkets revision av verksamhet som bedrivs inom ramen för fonden för inre säkerhet och fonden för integrerad gränsförvaltning, instrumentet för gränsförvaltning och visering, föreslår regeringen att anslaget minskas med 900 000 kronor från 2024 fram till 2029.

För att ytterligare stärka Försvarets radioanstalts stöd till Polismyndigheten i arbetet med att bekämpa grov gränsöverskridande brottslighet föreslår regeringen vidare att anslaget minskas med 14 000 000 kronor för 2024.

Anslaget 1:8 Försvarets radioanstalt inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökas med motsvarande belopp.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslås anslaget minska med 2 400 000 kronor fr.o.m. 2024.

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:2640 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 1 föreslås att anslaget 1:1 Polismyndigheten ökas med 100 miljoner kronor. Det ökade anslaget ska användas för att polisen ska genomföra ett tekniklyft som exempelvis ska innebära att polisen ska kunna använda drönare till bevakning av öppna drogscener.

I partimotion 2023/24:2330 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att anslaget 1:1 Polismyndigheten ökas med 80 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Tillskottet ska fördelas genom att 20 miljoner kronor används till en akut hjälplinje för kvinnor utsatta för mäns våld, 50 miljoner kronor ska användas till polisens tullverksamhet och 10 miljoner kronor ska användas till en satsning på att införa ett femicidpaket för polis, åklagare och domare för att mäns våld mot kvinnor, sexköp och människohandel för sexuella ändamål ska hanteras med ökad våldskompetens, rättssäkerhet och seriositet i hela rättskedjan. Ett förslag om en akut hjälplinje för kvinnor framförs även i kommittémotion 2023/24:994 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7.

I kommittémotion 2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) föreslås ett ökat anslag med 135 miljoner kronor. Av anslagsökningen ska 50 miljoner kronor riktas till Nationellt forensiskt centrum (NFC) verksamhet, och 10 miljoner kronor ska användas för att utveckla arbetet mot cyberbrottslighet. Vidare föreslår motionärerna 75 miljoner kronor till polisens avhopparverksamhet. Ett förslag om en långsiktig och hållbar finansiering av NFC framförs även i kommittémotion 2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 13.

I kommittémotion 2023/24:2675 av Rasmus Ling m.fl. (MP) vill motionärerna att polisen ska införa en lex Maria-funktion som ska belasta de befintliga anslagen för Polismyndigheten. Ett förslag om en lex Maria-funktion för polisen framförs även i partimotion 2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 20.

1:2 Säkerhetspolisen

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:2 Säkerhetspolisen för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Säkerhetspolisen

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
2 110 983	2 449 651	±0	±0	10 000	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 2 449 651 000 kronor för 2024 till anslaget 1:2 Säkerhetspolisen.

Anslaget får användas för Säkerhetspolisens förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 180 000 000 kronor för 2024 för att säkerställa operativ förmåga anpassad efter säkerhetsläget.

För kostnader med anledning av kommande lagstiftningsförslag om förbättrade regler för datalagring och åtkomst till elektronisk information beräknas anslaget öka med 8 000 000 kronor 2025. Anslaget beräknas öka med 16 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslås anslaget minska med 442 000 kronor fr.o.m. 2024.

Motionen

I kommittémotion 2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) vill motionärerna att anslaget 1:2 Säkerhetspolisen ökas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att utveckla myndighetens arbete mot cyberbrottslighet.

1:3 Åklagarmyndigheten

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:3 Åklagarmyndigheten för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
2 302 661	2 633 893	±0	10 000	10 000	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 2 633 893 000 kronor för 2024 till anslaget 1:3 Åklagarmyndigheten.

Anslaget får användas för Åklagarmyndighetens förvaltningsutgifter.

För att bekämpa den allvarliga brottsligheten bedömer regeringen att antalet medarbetare behöver fortsätta att öka och fler åklagare behövs när åklagarnas verktyg förbättras. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 50 000 000 kronor fr.o.m. 2024.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslår regeringen att anslaget minskas med 443 000 kronor fr.o.m. 2024.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2330 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att anslaget 1:3 Åklagarmyndigheten ökas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Tillskottet ska användas till en satsning på ett

femicidpaket för polis, åklagare och domare för att mäns våld mot kvinnor, sexköp och människohandel för sexuella ändamål ska hanteras med ökad våldskompetens, rättssäkerhet och seriositet i hela rättskedjan.

I kommittémotion 2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) vill motionärerna att anslaget ökas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att utveckla myndighetens arbete mot cyberbrottslighet.

1:4 Ekobrottsmyndigheten

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:4 Ekobrottsmyndigheten för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
952 757	1 078 513	±0	±0	60 000	80 000

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 078 513 000 kronor för 2024 till anslaget 1:4 Ekobrottsmyndigheten.

Anslaget får användas för Ekobrottsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslås anslaget minska med 318 000 kronor fr.o.m. 2024.

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) föreslås att anslaget 1:4 Ekobrottsmyndigheten ökas med 60 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag, varav 10 miljoner kronor ska användas för att utveckla myndighetens arbete mot cyberbrottslighet och 50 miljoner kronor till att stärka arbetet mot den grova och organiserade brottslighetens finansiering.

I kommittémotion 2023/24:2675 av Rasmus Ling m.fl. (MP) föreslås att anslaget ökas med 80 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att möjliggöra ett mer effektivt arbete med att stoppa finansieringen av de kriminella gängerna och slå till mot den organiserade brottslighetens företag.

1:5 Sveriges Domstolar

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:5 Sveriges Domstolar för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Sveriges Domstolar

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
7 051 168	7 559 106	±0	10 000	155 000	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 7 559 106 000 kronor för 2024 till anslaget 1:5 Sveriges Domstolar.

Anslaget får användas för utgifter för de allmänna domstolarnas, de allmänna förvaltningsdomstolarnas, hyres- och arrendenämndernas, Rättshjälpsmyndighetens, Rättshjälpsnämndens, Notarienämndens samt Domstolsverkets verksamhet. Vidare får anslaget användas för utgifter för den regionala avdelningen vid den enhetliga patentdomstolen.

För att bl.a. möta målinflödet med bibehållen rättssäkerhet och upprätthålla allmänhetens förtroende för domstolarna föreslår regeringen ett ökat anslag med 50 000 000 kronor för 2024. Anslaget beräknas öka med 75 000 000 kronor för 2025 och fr.o.m. 2026 beräknas anslaget öka med 150 000 000 kronor.

För att domstolarna ska fortsätta att bidra till en effektiv tillståndsprövning enligt miljöbalken (utg.omr. 20 avsnitt 3.22) föreslås anslaget öka med 10 000 000 kronor 2024.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslås att anslaget minskas med 1 045 000 kronor fr.o.m. 2024.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2330 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att anslaget 1:5 Sveriges Domstolar ökas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Tillskottet ska användas till en satsning på ett femicidpaket för polis, åklagare och domare för att mäns våld mot kvinnor, sexköp och människohandel för sexuella ändamål ska hanteras med ökad våldskompetens, rättssäkerhet och seriositet i hela rättskedjan.

I kommittémotion 2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) föreslås att anslaget 1:5 Sveriges Domstolar ökas med 155 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. 150 miljoner kronor ska användas för att förstärka den generella verksamheten, och 5 miljoner kronor ska användas för kompetensförstärkning bland yrkesverksamma som möter barn i sitt arbete. Ett förslag om att anslå extra resurser till landets domstolar framförs även i kommittémotion 2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 15.

1:6 Kriminalvården

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:6 Kriminalvården för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Kriminalvården

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
14 133 310	16 145 316	±0	±0	±0	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 16 145 316 000 kronor för 2024 till anslaget 1:6 Kriminalvården.

Anslaget får användas för Kriminalvårdens förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för utgifter för övervakningsnämnderna, övervakare, biträdande övervakare, förtroendemän och statsbidrag till organisationer inom kriminalvårdens område.

Regeringen anför att Kriminalvården bör ges ökade förutsättningar för att fortsätta den påbörjade nödvändiga kapacitetsförstärkningen med bibehållen kvalitet, effektivitet och säkerhet, varför anslaget föreslås öka med 1 475 000 000 kronor 2024. För 2025 beräknas anslaget öka med 1 200 000 000 kronor och 2 850 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Regeringen avser att lämna en proposition om skärpta straff för de allvarigare formerna av bl.a. vapenbrott. Förslagen kommer att innebära ökade kostnader för Kriminalvården, varför anslaget föreslås öka med 8 000 000 kronor 2024. För 2025 beräknas anslaget öka med 160 000 000 kronor och fr.o.m. 2026 med 480 000 000 kronor.

Regeringen avser vidare att lämna en proposition om införande av särskilda ungdomsfängelser. Förslagen kommer att innebära ökade kostnader för Kriminalvården. För 2025 beräknas anslaget öka med 17 000 000 kronor och för 2026 med 100 000 000 kronor. Därefter beräknas anslaget öka ytterligare.

Regeringen avser även att lämna en proposition om skärpta straff för flerfaldig brottslighet. Förslagen kommer att innebära ökade kostnader för Kriminalvården. För 2025 beräknas anslaget öka med 120 000 000 kronor och för 2026 med 540 000 000 kronor. Därefter beräknas anslaget öka ytterligare.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslår regeringen att anslaget minskas med 1 728 000 kronor fr.o.m. 2024.

1:7 Brottsförebyggande rådet

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:7 Brottsförebyggande rådet för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
231 644	256 552	±0	20 000	5 000	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 256 552 000 kronor för 2024 till anslaget 1:7 Brottsförebyggande rådet.

Anslaget får användas för Brottsförebyggande rådets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för verksamheten vid ett nationellt centrum för det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och för bidrag till projekt eller verksamhet som bedrivs utanför myndigheten som

syftar till att stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism.

Regeringen anför att den avser att fortsätta stödja arbetet med Group violence intervention (GVI), som är ett samverkansbaserat arbetssätt mot grovt våld i kriminella miljöer, och som i flera internationella studier visat på goda resultat. Regeringen följer arbetet. Mot bakgrund av den allvarliga problematiken med skjutvapenvåld i kriminella miljöer bör arbetet enligt regeringen fortsätta på befintliga etableringsorter. Anslaget föreslås därför öka med 3 000 000 kronor 2024.

Regeringen avser att ge Center mot våldsbejakande extremism vid Brottsförebyggande rådet utökade uppgifter i syfte att förhindra att offentliga medel fördelas till verksamheter med kopplingar till våldsbejakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer. För att finansiera arbetet föreslår regeringen att anslaget ökas med 10 000 000 kronor 2024. Från och med 2025 beräknas anslaget öka med 20 000 000 kronor.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision minskas anslaget med 260 000 kronor fr.o.m. 2024.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2330 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att anslaget 1:7 Brottsförebyggande rådet ökas med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att stärka verksamheten vid Center mot våldsbejakande extremism.

I kommittémotion 2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) föreslås att anslaget 1:7 Brottsförebyggande rådet ökas med 5 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att utveckla myndighetens arbete mot cyberbrottslighet.

1:8 Rättsmedicinalverket

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:8 Rättsmedicinalverket för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Rättsmedicinalverket

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
587 265	605 838	±0	±0	±0	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 605 838 000 kronor för 2024 till anslaget 1:8 Rättsmedicinalverket.

Anslaget får användas för Rättsmedicinalverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för bidrag till forskning av relevans för Rättsmedicinalverkets uppgifter.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslås att anslaget minskas med 489 000 kronor fr.o.m. 2024.

1:9 Brottsoffermyndigheten

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:9 Brottsoffermyndigheten för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Brottsoffermyndigheten

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
53 390	58 712	±0	40 000	±0	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 58 712 000 kronor för 2024 till anslaget 1:9 Brottsoffermyndigheten.

Anslaget får användas för Brottsoffermyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringen har gett Brottsoffermyndigheten i uppdrag att ta fram ett informations- och utbildningsmaterial för att få fler att vittna genom att förbättra den allmänna kunskapen hos vittnen och brottsoffer. Inom ramen för uppdraget ska myndigheten samtidigt informera om den nya lagstiftningen om anonyma vittnen som regeringen avser att gå fram med under 2024. Anslaget föreslås därför öka med 4 000 000 kronor 2024.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslås anslaget minska med 376 000 kronor fr.o.m. 2024.

Motionen

I partimotion 2023/24:2330 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att anslaget 1:9 Brottsoffermyndigheten ökas med 40 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. 20 miljoner kronor ska användas för att myndigheten ska utbilda om barn och ungdomars utsatthet för sexuellt kränkande exponering på nätet och 20 miljoner kronor ska användas för att stärka arbetet med bl.a. volontärer som stöttar brottsutsatta.

1:10 Ersättning för skador på grund av brott

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:10 Ersättning för skador på grund av brott för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
221 953	221 953	±0	±0	±0	130 000

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 221 953 000 kronor för 2024 till anslaget 1:10 Ersättning för skador på grund av brott.

Anslaget får användas för utgifter för ersättningar för skador på grund av brott i enlighet med bestämmelserna i brottskadelagen (2014:322).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:2675 av Rasmus Ling m.fl. (MP) föreslås att anslaget 1:10 Ersättning för skador på grund av brott ökas med 130 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna vill att staten ska ta ett större ansvar för att driva in skadestånd och brottskadeersättning, så att brottsoffret kan fokusera på sin rehabilitering.

1:11 Rättsliga biträden m.m.

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:11 Rättsliga biträden m.m. för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
3 911 357	3 667 357	±0	35 000	±0	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 3 667 357 000 kronor för 2024 till anslaget 1:11 Rättsliga biträden m.m.

Anslaget får användas för utgifter för rättsliga biträden som enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, lagen (1988:609) om målsägandebiträde och rättshjälpslagen (1996:1619) ska betalas av allmänna medel. Anslaget får vidare användas för utgifter som enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde ska betalas av allmänna medel, exklusive utgifter som avser offentligt biträde i ärenden enligt utlänningslagen (2005:716) och lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utläningar. Anslaget får även användas för utgifter för medlare enligt 6 kap. 18 a § och 21 kap. 13 § andra stycket föräldrabalken samt rättegångsbiträde enligt 20 kap. 2 b § föräldrabalken. Anslaget får användas för utgifter för särskilda företrädare för barn enligt 12 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn samt för utgifter för bevisning, parter, tolk, översättning och god man, förvaltararvoden m.m. i konkurser samt ersättning till likvidatorer och bouppteckningsförrättare. Dessutom får anslaget användas för utgifter som hänför sig till internationellt straff- och civilrättsligt samarbete och som inte ska betalas av annan myndighet.

Regeringen konstaterar att statens utgifter för rättsliga biträden påverkas av flera faktorer, bl.a. utvecklingen av antalet förordnanden, debiterad tid per förordnande och uppräkningsnormen. Anslagets utgifter för

2024 beräknas uppgå till 3 667 000 000 kronor. Anslaget föreslås därför öka med 1 210 000 000 kronor fr.o.m. 2024.

Motionen

I partimotion 2023/24:2330 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att anslaget 1:11 Rättsliga biträden m.m. ökas med 35 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att finansiera ett höjt inkomsttak för rättshjälp.

1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
94 987	90 987	±0	±0	±0	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 90 987 000 kronor för 2024 till anslaget 1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Anslaget får användas för utgifter som uppkommer för staten i samband med vissa skaderegleringar samt för utgifter för ersättning till vissa ombuds- och rättegångskostnader. Anslaget får även användas för utgifter i samband med statens skadeståndsansvar om den enhetliga patentdomstolen överträder EU-rätten.

För att stärka Justitiekanslerns kapacitet att möta den ökade komplexiteten och omfattningen i de rättegångar där Justitiekanslern företräder staten föreslår regeringen att anslaget minskas med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2024, medan anslaget 6:3 Justitiekanslern inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med 3 200 000 kronor.

1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
19 174	19 174	±0	±0	±0	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 19 174 000 kronor för 2024 till anslaget 1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar.

Anslaget får användas till årsavgifter och bidrag till vissa internationella sammanslutningar, internationellt samarbete och forskning med anknytning till rättsväsendets område. Vidare får bidrag till vissa andra internationella sammanslutningar samt internationellt samarbete och forskning med anknytning till Justitiedepartementets område betalas från anslaget.

1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
100 157	121 157	±0	±0	100 000	1 000 000

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 121 157 000 kronor för 2024 till anslaget 1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.

Anslaget får användas för utgifter i syfte att stimulera lokalt brottsförebyggande arbete. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för brottsförebyggande åtgärder och administration av dessa, för statsbidrag för åtgärder mot våldbejakande extremism samt för utvärderingar.

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) föreslås att anslaget 1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete av brott ökas med 100 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för ett bättre stöd till våldsutsatta kvinnor.

I kommittémotion 2023/24:2675 av Rasmus Ling m.fl. (MP) föreslås att anslaget 1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete av brott ökas med 1 miljard kronor i förhållande till regeringens förslag för att verkligen få bukt med nyrekryteringen av unga in i kriminalitet. Det ökade anslaget ska även finansiera en haverikommission som ska ta reda på vilket stöd som personer som har dömts för allvarliga våldsbrott har fått under sitt liv, t.ex. av skolan, socialtjänsten, på särskilda ungdomshem och andra offentliga institutioner. Ett förslag om en sådan haverikommission framförs även i partimotion 2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1.

1:15 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:15 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
28 231	33 034	±0	±0	30 000	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 33 034 000 kronor för 2024 till anslaget 1:15 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.

Anslaget får användas för Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens förvaltningsutgifter.

Enligt regeringen beräknas anslaget öka med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för kommande förslag med anledning av utredningen om utökade möjligheter att använda preventiva tvångsmedel.

För kostnader med anledning av kommande lagstiftningsförslag om förbättrade regler för datalagring och åtkomst till elektronisk information beräknas anslaget öka med 1 500 000 kronor 2025. Anslaget beräknas öka med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslår regeringen att anslaget minskas med 76 000 kronor fr.o.m. 2024.

Motionen

I kommittémotion 2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) föreslås att anslaget 1:15 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden ökas med 30 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att nämnden ska kunna hantera fler och mer komplexa ärenden.

1:16 Domarnämnden

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:16 Domarnämnden för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Domarnämnden

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
11 433	11 758	±0	±0	±0	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 11 758 000 kronor för 2024 till anslaget 1:16 Domarnämnden.

Anslaget får användas för Domarnämndens förvaltningsutgifter.

Till följd av avskaffad avgift för årlig revision föreslår regeringen att anslaget minskas med 58 000 kronor fr.o.m. 2024.

1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering

Regeringens och motionärernas förslag i fråga om anslaget 1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering för 2024 sammanfattas i följande tabell.

Anslag till Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering

Tusental kronor

Anslag 2023	Prop. 2024	S	V	C	MP
202 000	310 000	±0	±0	±0	±0

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 310 miljoner kronor för 2024 till anslaget 1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering.

Anslaget får användas för utgifter för verksamhet som bedrivs inom ramen för fonden för inre säkerhet och fonden för integrerad gränsförvaltning, instrumentet för gränsförvaltning och visering samt för administration av bägge.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 44 000 000 kronor 2024 för att justera anslagsnivån efter beräknade utbetalningar.

Regeringen anför vidare att verksamheten inom fonden för inre säkerhet respektive instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik inom fonden för integrerad gränsförvaltning omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 för anslaget 1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag om högst 571 000 000 kronor 2025–2027.

Nationellt forensiskt centrum (förslag till nytt anslag 99:1)

I partimotion 2023/24:2330 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att NFC ska bli en egen myndighet under en ny anslagspost som motionärerna vill avsätta 50 miljoner kronor till. Ett förslag om NFC som en egen myndighet framförs även i kommittémotion 2023/24:2322 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 14.

Polisinspektion (förslag till nytt anslag 99:2)

I kommittémotion 2023/24:2675 av Rasmus Ling m.fl. (MP) vill motionärerna inrätta en ny polisinspektion som i ett inledande skede ska bedriva tillsyn över ett begränsat antal ärenden, för att sedan utvärdera den nya verksamheten. För detta ändamål föreslås 48 miljoner kronor som ska belasta en ny anslagspost. Ett förslag om en polisinspektion framförs även i partimotion 2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 21.

Stödlinje för anhöriga till gängkriminella (förslag till nytt anslag 99:3)

I kommittémotion 2023/24:2675 av Rasmus Ling m.fl. (MP) begärs en nationell stödlinje för anhöriga till gängkriminella. Stödlinjen bör enligt motionärerna ha personal som kan flera språk och möjligheter att ge psykologiskt och praktiskt stöd av olika slag. För detta ändamål föreslås 10 miljoner kronor till en ny anslagspost.

Utskottets ställningstagande

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Målet för rättsväsendet är den enskildes rättsäkerhet och rättstrygghet. För att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället krävs både ett effektivt brottsbekämpande arbete och ett brottsförebyggande arbete som involverar många aktörer i samhället.

Som utskottet tidigare har konstaterat är det tydligt att Sverige i flera år inte har lyckats bemöta den negativa utvecklingen i landet. I stället har den snarast accelererat. Vårt fria och öppna samhälle hotas av organiserad brottslighet och kriminella nätverk, tillsammans med andra staters alltmer offensiva agerande mot Sverige och en höjd terrorhotnivå. Det mesta tyder på att dessa hot mot samhället kommer att bestå under en längre tid. Det är enligt utskottet viktigt att samhällets förmåga att bekämpa och motverka dessa hot stärks. För att den målsättningen ska bli verklighet krävs det, som regeringen anför, omfattande åtgärder som syftar till att stärka rättsväsendets brottsbekämpande förmåga och effektivitet samt att samhällets reaktion på brott förstärks genom mer resurser, nya verktyg och skärpta straff. Vidare måste mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck bekämpas. Samtidigt måste det brottsförebyggande arbetet intensifieras och förhindra att unga dras in i kriminalitet.

Med hänsyn till det anförda välkomnar utskottet regeringens förslag om fortsatta förstärkningar av rättsväsendet.

När det gäller Polismyndigheten anför regeringen att antalet poliser ska öka och att myndigheten ska växa med målet att polistätheten åtminstone ska motsvara genomsnittet i Europeiska unionen. Detta är i enlighet med vad riksdagen har tillkännagett för regeringen. Vidare anförts att Polismyndighetens operativa förmåga ska utvecklas, inte minst i arbetet mot

organiserad brottslighet. Även kärnverksamheten ska stärkas, och regeringen bedriver ett arbete för att renodla myndighetens verksamhet. Utskottet ser positivt på regeringens förslag och ställer sig bakom den föreslagna anslagsökningen.

Med hänsyn till det försämrade säkerhetsläget och den ökade hotbilden mot Sverige, tillsammans med en växande våldsbejakande extremism som sprids via digitala plattformar, blir Säkerhetspolisens uppdrag alltmer krävande. Utskottet ser därför positivt på regeringens förslag att tillföra medel till Säkerhetspolisen.

Brottsligheten har förändrats och blivit mer komplex och inflödet av ärenden behöver kunna tas om hand på ett rättssäkert och effektivt sätt. Antalet åklagare och medarbetare vid Åklagarmyndigheten behöver därför öka och utskottet ser positivt på att regeringen föreslår ökade resurser till myndigheten. På samma sätt behöver domstolarna resurser för att kunna hantera det ökade målinflödet med bibehållen rättssäkerhet. Utskottet står bakom regeringens förslag om ett ökat anslag för Sveriges domstolar.

Utskottet delar regeringens bedömning att Kriminalvården bör ges ökade förutsättningar för att fortsätta den påbörjade och nödvändiga kapacitetsförstärkningen med bibehållen kvalitet, effektivitet och säkerhet.

Utskottet välkomnar vidare regeringens förslag att ge Center mot våldsbejakande extremism vid Brottsförebyggande rådet utökade uppgifter och medel i syfte att förhindra att offentliga medel fördelas till verksamheter med kopplingar till våldsbejakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer. Vidare ser utskottet positivt på att regeringen fortsätter att stödja arbetet med GVI och att anslaget ökas även i denna del.

Regeringen föreslår att Brottsoffermyndigheten ska få i uppdrag att ta fram ett informations- och utbildningsmaterial för att få fler att vittna genom att förbättra den allmänna kunskapen hos vittnen och brottsoffer och samtidigt informera om den aviserade lagstiftningen om anonyma vittnen. Myndigheten får samtidigt ett ökat anslag. Detta är angelägna frågor och utskottet ställer sig bakom regeringens förslag.

Även i övrigt står utskottet bakom den anslagsfördelning som föreslås i budgetpropositionen. Genom de föreslagna anslagshöjningarna stärks förmågan hos rättsväsendets myndigheter att utföra sina uppdrag och att bekämpa brottsligheten samt arbeta brottsförebyggande.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande om ekonomiska åtagandanden.

Utskottet emotser vidare att regeringen återkommer med lagförslag utifrån de utredningar som tillsatts på området, om bl.a. en översyn av straffskalorna och ett reformerat påföljdssystem, skärpta straff för flerfaldig brottslighet, inrättandet av särskilda ungdomsfängelser, åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet, ytterligare möjligheter att använda preventiva tvångsmedel och en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen som förbättrar möjligheterna för brottsbekämpande myndigheter att utbyta information.

Sammanfattningsvis ställer sig utskottet bakom regeringens inriktning av kriminalpolitiken. Utskottet delar vidare regeringens syn på vilka åtgärder som bör vidtas för att minska brottsligheten och öka tryggheten och för att stärka den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Med regeringens förslag till anslagsfördelning får rättsväsendet goda förutsättningar att vidta dessa åtgärder. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet och regeringens förslag till bemyndigande.

Därmed ställer sig utskottet inte bakom de motioner som föreslår en annan anslagsfördelning. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Rättelse i brottsbalken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar utskottets förslag till lag om ändring i lagen om ändring i brottsbalken. Genom lagändringen rättas en felaktig hänvisning i en bestämmelse i brottsbalken, som uppstått på grund av ett förbiseende i ett tidigare lagstiftningsärende.

Redogörelse för ärendet

Inom utskottet har det väckts en fråga om att utskottet, med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen, ska ta initiativ till en lagändring för att rätta en felaktig hänvisning i en bestämmelse i brottsbalken som uppstått på grund av ett förbiseende i ett tidigare lagstiftningsärende.

Utskottet har inte begärt något yttrande från Lagrådet eftersom dess granskning skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet.

Bakgrund

I propositionen Ekonomiska sanktioner mot terrorism (prop. 2022/23:137) föreslog regeringen bl.a. en ändring i 2 kap. 5 § brottsbalken. Ändringen innebär att en svensk domstol, vid tillämpning av lagen (2023:677) om frysning av tillgångar, är behörig även om gärningen inte är straffbar enligt lagen på gärningsorten. Riksdagen antog den 15 november 2023 den föreslagna nya lydelsen av paragrafen med ikraftträdande den 1 januari 2024 (bet. 2023/24:JuU2, rskr. 2023/24:20, SFS 2023:678).

I den föreslagna och antagna lydelsen av 2 kap. 5 § andra stycket i brottsbalken hänvisas till 16 § lagen om frysning av tillgångar. Hänvisningen borde dock rätteligen ha varit till 19 § lagen om frysning av tillgångar.

Utskottets ställningstagande

På grund av ett förbiseende har det blivit en felaktig hänvisning i brottsbalken till den nya lagen om frysning av tillgångar. Utskottet föreslår därför på eget initiativ att riksdagen rättar felaktigheten genom att anta utskottets förslag till lag om ändring i lagen (2023:678) om ändring i brottsbalken (se bil. 4). Rättelsen bör träda i kraft samtidigt som lagändringarna i det tidigare lagstiftningsärendet träder i kraft (se bet. 2023/24:JuU2). Utskottet föreslår därför att lagändringen träder i kraft den 1 januari 2024.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 4, punkt 1 (S)

Ardalan Shekarabi (S), Anna Wallentheim (S), Mattias Vepsä (S), Sanna Backeskog (S) och Lars Isacson (S) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 4 inte får överstiga 76 028 013 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1). Eftersom Socialdemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Socialdemokraternas politik inom utgiftsområde 4.

Socialdemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2023/24:2654. Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 1 i det betänkandet.

Sverige befinner sig i en historiskt osäker tid. Säkerhetsläget i vårt land har kraftigt förvärrats. De gängrelaterade skjutningarna blir fler och brutalare. Barn mördar och mördas. Oskyldiga får sätta livet till i gängens krig om pengar och narkotika. Den ekonomiska krisen har kopplat greppet om samhälls-ekonomi. Regeringen har misslyckats med att ta kontroll över den ekonomiska krisen, säkerhetsshotet och otryggheten i vårt land. Det krävs ett nytt politiskt ledarskap. Socialdemokraternas budgetmotion för 2024 visar att sammanhållning i en svår tid är möjligt.

Polisens arbete är en avgörande faktor i arbetet med att bekämpa kriminaliteten. Socialdemokraterna satte därför målet att Polismyndigheten ska ha 10 000 fler anställda till 2024. Målet är på god väg att nås men för att polisen ska kunna utföra sitt uppdrag med full kraft behöver polistillväxten fortsätta. Socialdemokraterna har därför satt upp det nya målet att Polismyndigheten ska ha 50 000 anställda 2032, varav över 34 000 poliser.

Det är dock inte bara antalet anställda som avgör hur framgångsrik Polismyndigheten är. För att klara upp brott, men också för det brottsförebyggande arbetet, krävs långsiktig och kontinuerlig närvaro. Ett framgångsrikt brottspreventivt arbete kräver samverkan mellan flera olika aktörer, inte minst polisen. Den polisiära närvaron i såväl utsatta områden som glesbygd måste öka.

Kriminalvården har kommit med flera rapporter om det framtida behovet av platser och vad det kommer att innebära för verksamheten. Regeringen måste snarast ta fram en plan för hur Kriminalvården ska klara av det som de kommande förändringarna kommer att innebära. Planen måste utgå från att den framgångsrika återfallsförebyggande verksamheten inte påverkas, utan snarare kan fortsätta att utvecklas. En framgångsrik kriminalvård innebär att människor inte fortsätter att begå brott när de har avtjänat straffet.

Mäns våld mot kvinnor ska förebyggas och de män som begår brott mot kvinnor ska straffas. Kvinnor som utsätts för brott ska få den hjälp de behöver. Samarbetet mellan inblandade myndigheter måste bli mycket bättre. Socialdemokraterna tog i regeringsställning fram ett 99-punktsprogram för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Programmet måste genomföras i sin helhet, samtidigt som nya åtgärder måste komma till.

Socialdemokraternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 4 innebär följande.

Polisen behöver fler och bättre tekniska verktyg för att kunna förhindra och lösa fler brott. Vi förslår därför en särskild satsning på 100 miljoner kronor för ett tekniklyft för Polismyndigheten, som bl.a. inkluderar möjligheten att övervaka öppna drogscener med drönare och nya tekniska verktyg för att lösa brott.

Sammantaget anvisar vi 100 miljoner kronor mer än regeringen till utgiftsområde 4 för 2024.

2. Statens budget inom utgiftsområde 4, punkt 1 (V)

Gudrun Nordborg (V) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 4 inte får överstiga 76 028 013 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1). Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets politik inom utgiftsområde 4.

Vänsterpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2023/24:2385. Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 2 i det betänkandet.

Det är Vänsterpartiets absoluta övertygelse att en stark, gemensamt finansierad och jämlik välfärd med en väl fungerande skola, fritidsverksamhet, sjukvård och socialtjänst, en låg arbetslöshet och ett starkt socialt försäkringssystem är det bästa sättet att motverka klassamhället och förebygga kriminalitet. Samtidigt måste grov brottslighet som gängkriminalitet bekämpas på ett effektivt sätt med hjälp av lagstiftning som bygger på de grundläggande rättsliga principerna i en rättsstat. Att lagstifta om längre straff för vissa brott kommer dock aldrig att vara den bästa lösningen. I stället behövs ett helhetsgrepp och en kraftansamling för det brottsförebyggande arbetet samt en satsning på den gemensamma välfärden. I det brottsförebyggande arbetet behöver samtliga relevanta myndigheter, inte bara socialtjänst och polis, samverka. Vår uppfattning är att dagens utbildningssystem, de ökade klyftorna i samhället, nedmonteringen av de sociala skyddsnäten, arbetslöshet och en ökad segregation leder till att en del personer blir diskriminerade och hamnar utanför samhället. Denna utveckling leder i sin tur till en ökad rekryteringsbas för bl.a. gängkriminalitet och våldsbejakande extremism. Vi vill därför se politiska initiativ och lagstiftning som stärker kommuners, civilsamhällets och

andra aktörers förebyggande arbete, snarare än en ensidig fokusering på rättspolitik och straffrätt. När samhället lämnar vissa orter eller stadsdelar kan de kriminella, våldsbejakande krafterna slå rot. Sådana krafter har betydligt svårare att agera i ett lokalsamhälle där det finns en närvarande områdespolis som har invånarnas förtroende, mötesplatser i form av folkbibliotek, ett aktivt civilsamhälle och fritidsgårdar, samhällsinstitutioner i form av socialkontor, försäkringskassa och arbetsförmedling samt förskolor och skolor där personalen har resurser och tid att se varje barn. Ett samhälle där människor trivs och har framtidstro.

Vänsterpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 4 innebär följande.

Det bör satsas medel för att inrätta en särskild akut hjälplinje för kvinnor som utsätts för mäns våld. Akutlinjen ska drivas av Polismyndigheten och bemannas av främst poliser, men även socionomer och sjuksköterskor som alla har särskild kompetens i att hantera mäns våld mot kvinnor samt göra adekvata och akuta riskbedömningar. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget till polisen med 20 miljoner kronor för detta ändamål.

Nationellt forensiskt centrum (NFC) är en avdelning inom Polismyndigheten. I nära samverkan med utredningsverksamheten leder, utvecklar och utför de forensiskt arbete för en framgångsrik brottsbekämpning. NFC behöver extra tillskott av pengar eftersom arbetet annars riskerar att bli en flaskhals i rättsväsendet som leder till att brottsutredningar och rättegångar drar ut på tiden. Vänsterpartiet föreslår att NFC ska bli en egen myndighet och med ett eget anslag om 50 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår.

Vänsterpartiet vill även satsa på polisens tullverksamhet för att öka möjligheterna att stoppa narkotika, vapen och sprängmedel redan vid landets gränser. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 50 miljoner kronor för detta.

Det bör också införas ett femicidpaket, där polis, åklagare och domare ska ingå i syfte att mäns våld mot kvinnor, sexköp och människohandel för sexuella ändamål ska hanteras med ökad våldskompetens, rättssäkerhet och seriositet i hela rättskedjan. Den totala satsningen uppgår till 30 miljoner kronor för 2024 och fördelas jämnt på tre anslag.

Center mot våldsbejakande extremism vid Brottsförebyggande rådet arbetar i huvudsak från kriminalpolitiska utgångspunkter och stärker och utvecklar det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Verksamheten syftar ytterst till att förebygga ideologiskt motiverad brottslighet och terrorism. Center mot våldsbejakande extremism arbetar förebyggande med stöd till skolor och kommuner m.fl. Vänsterpartiet anser att det är prioriterat att stärka denna verksamhet med hänvisning till utvecklingen i samhället och omvärlden. Vänsterpartiet vill se en ökning av anslaget till Brottsförebyggande rådet med 20 miljoner kronor för detta ändamål.

Utvecklingen av sociala medier och ungas internetanvändande har medfört att sexualbrotten mot barn och unga på nätet ökar. Vänsterpartiet föreslår därför en satsning på Brottsoffermyndigheten med 20 miljoner kronor i syfte

att utbilda om barn och ungdomars utsatthet för sexuellt kränkande exponering på nätet.

Brottsofferjourernas verksamhet finansieras till största delen av bidrag från Brottsoffermyndighetens brottsofferfond samt Socialstyrelsen. De lokala jourerna får även bidrag från de kommuner vars invånare de erbjuder stöd till. Brottsofferfonden finansieras huvudsakligen av en avgift som betalas av personer som dömts för brott. Vänsterpartiet föreslår en satsning på brottsofferjourerna för att stärka deras arbete med bl.a. volontärer som stöttar brottsutsatta. För detta ändamål bör Brottsoffermyndigheten tilldelas ytterligare 20 miljoner kronor.

Inkomsttaket för att få rättshjälp har inte höjts sedan slutet av 1990-talet. Den som har ett s.k. ekonomiskt underlag som överstiger 260 000 kronor om året kan inte få rättshjälp. Vänsterpartiet vill höja inkomsttaket för rättshjälp för att fler människor ska få tillgång till stödet för att få en rättvis prövning i domstol. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 35 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Sammantaget anvisar Vänsterpartiet 245 miljoner kronor mer än regeringen till utgiftsområde 4 för 2024.

3. Statens budget inom utgiftsområde 4, punkt 1 (C)

Ulrika Liljeberg (C) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 4 inte får överstiga 76 028 013 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1). Eftersom Centerpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Centerpartiets politik inom utgiftsområde 4.

Centerpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2023/24:2733. Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 3 i det betänkandet.

Rättsväsendet är tillsammans med försvaret den yttersta garanten för vår öppna liberala demokrati. Den främsta uppgiften för rättsväsendet är att skydda alla människors fri- och rättigheter, både från brott som begås av enskilda personer och från den offentliga maktens godtycke eller maktmissbruk. Att upprätthålla rättsstaten och tryggheten för alla individer, både män och kvinnor, gammal och ung, i hela landet, är en av statens kärnuppgifter.

De senaste åren har vi sett en mycket allvarlig utveckling i Sverige, med skjutningar, sprängningar och en ökad otrygghet samt ett försämrat säkerhetsläge. Vi har sett hur organiserad brottslighet kommit att bli ett hot mot välfärden, där handel med narkotika, vapen och människor, tillsammans med stölder och bedrägerier utmanar det samhälle vi värnar och som är byggt på

tillit och trygghet. Vi ser en lika oacceptabel situation när det gäller hedersrelaterat våld och förtryck och mäns våld mot kvinnor och barn i nära relationer.

Vi behöver ett större fokus än nu på de som utsätts för brott. Brottsoffer behöver få rättvisa skipad och få bättre stöd i rättsprocessens olika skeden. Men vi behöver samtidigt kunna ge de som begått brott en rimlig chans att återgå till ett liv utan kriminalitet och se till att fler lämnar den kriminella banan innan det är för sent.

Centerpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 4 innebär följande.

Mer medel bör tillföras dels verksamheter som stöder brottsoffer, dels de stödfunktioner som medför att polisiära ingripanden kan leda till fällande domar. Centerpartiet föreslår ytterligare satsningar om 50 miljoner kronor till Polismyndigheten, särskilt riktat till Nationellt forensiskt centrum verksamhet. Centerpartiet föreslår också en dubblering av anslagen som går till polisens avhopparverksamhet, vilket medför ett tillskott om 75 miljoner kronor. Avhopparverksamheten är en viktig och alltför lågt prioriterad del av arbetet mot gängen.

Cyberbrottslighet blir allt vanligare och Centerpartiet ser behovet av en satsning på utredande och lagföring av just brott med internet som brottsplats. Här behöver polis, åklagare och domstolar få resurser för att uppdatera sig till den nya situationen för att inte internet ska bli ett laglöst land. Centerpartiet föreslår därför att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten tillförs 10 miljoner kronor vardera för att utveckla sitt arbete mot cyberbrottslighet samt att Brottsförebyggande rådet tillförs 5 miljoner kronor för samma syfte.

Centerpartiet ser ett stort behov av ett mer sammanhållet stöd till våldsutsatta kvinnor. Svårigheter att hitta en bostad och ta sig ur ekonomiskt beroende medför problem för många kvinnor som vill lämna en destruktiv och våldsamt relation. Till detta tillför Centerpartiet 100 miljoner kronor som bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.

För att stärka arbetet mot den grova och organiserade brottslighetens finansiering föreslås Ekobrottsmyndigheten få ett tillskott om 50 miljoner kronor. Sist men inte minst ser Centerpartiet ett stort behov av att stärka domstolsväsendet. Allt från enkla tvistemål och småbrott till högt profilerade brutala våldsdåd kommer upp för sent i rätten på grund av bristande resurser. Det underfinansierade domstolsväsendet skapar flaskhalsar som riskerar att bli allt värre i takt med att polisens resurser stärks. Därför föreslår Centerpartiet ytterligare 150 miljoner kronor till Sveriges Domstolar för att förstärka den generella verksamheten samt ytterligare 5 miljoner kronor för kompetensförstärkning bland yrkesverksamma som i sitt arbete möter barn.

Centerpartiet har stått bakom de nya lagar som ger rättsväsendet större befogenheter att använda hemliga tvångsmedel för att kunna förhindra och lösa fler brott. Centerpartiet har dock lyft behovet av att de domstolar och myndigheter som ska granska, kontrollera och besluta i dessa frågor har

nödvändiga och tillräckliga resurser för att fullgöra sitt viktiga uppdrag. Här vill jag särskilt lyfta Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN) som får ett större anslag för att möta fler och mer komplexa ärenden. SIN tillförs därför 30 miljoner kronor.

Sammantaget anvisar jag 505 miljoner kronor mer än regeringen till utgiftsområde 4 för 2024.

4. Statens budget inom utgiftsområde 4, punkt 1 (MP)

Rasmus Ling (MP) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 4 inte får överstiga 76 028 013 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1). Eftersom Miljöpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 4.

Miljöpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2023/24:2689. Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 4 i det betänkandet.

Även om det totalt sett är färre som utsätts för brott i dag än tidigare, så har den grova brottsligheten i Sverige blivit mer synlig och påtaglig, inte minst den organiserade brottsligheten och det grova våldet. Miljöpartiet vill angripa kriminaliteten från två håll. Tryggheten måste öka, brottsbekämpningen skärpas och kriminella ställas till svars för sina brott. För detta krävs att den pågående utbyggnaden av rättsväsendet fortsätter. Polisen behöver också vässa sin förmåga att utreda brott och förbättra sina metoder, samtidigt som det behövs en välfungerande tillsyn av myndigheten. Samtidigt måste gängens återväxt strypas genom en bred satsning på förebyggande arbete där hela samhället involveras. Därför satsar Miljöpartiet särskilt på arbetet med att förebygga brott och stoppa nyrekryteringen till kriminella gäng. Stödet till brottsoffer och anhöriga behöver också stärkas.

För att effektivisera utredningsarbetet och öka uppkläringen vid dödligt våld i kriminell miljö behöver det interna samarbetet inom Polismyndigheten utvecklas, särskilt i förhållande till NFC. Det behöver göras en översyn för att se hur det interna samarbetet och handläggningstiderna hos NFC kan minska.

Miljöpartiet anser att det bör övervägas om fängelsestraff som är kortare än sex månader alls ska användas som påföljd i första hand eller om det är mer ändamålsenligt och effektivt med alternativa påföljder. Detta övervägande är nödvändigt med hänsyn till de stora kapacitetsbehov som finns inom Kriminalvården och risken för att personer som inte redan har en kriminell livsstil utvecklar en sådan under tiden i anstalt.

För att alla ska kunna få sina rättigheter i en domstolsprocess tillgodosedda bör inkomsttak för rättshjälp höjas. Detta har inte gjorts sedan slutet av 1990-talet, vilket innebär att många som behöver juridiskt stöd för att tillvarata sina

rättigheter inte får det. Därför vill Miljöpartiet se över inkomsttaket för rättshjälp.

Miljöpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 4 innebär följande.

Polisens kompetens bör användas på mer ett förnuftigt sätt än i dag. Uppgifter som kan utföras av civila handläggare ska inte belasta polisutbildad personal. Miljöpartiet vill att 500 miljoner kronor av de ökade anslagen till polisens tillväxt ska gå till att anställa administrativ personal, vilket frigör resurser för områdespoliserna.

Miljöpartiet vill också se en lex Maria-funktion inom polisen. Genom en sådan funktion kan missförhållanden inom myndigheten uppmärksammas och åtgärdas, samtidigt som det långsiktiga lärandet förbättras. Vidare bör Polismyndigheten kunna granskas externt på ett bättre och mer regelbundet sätt än vad som är fallet i dag. En polisinspektion skulle kunna utvärdera såväl enskilda ärenden och händelser som myndighetens arbete på strukturell nivå, för att se över hanteringen av skjutningar i gängmiljö, butiksstölder, sexualbrott eller profilering. Miljöpartiet vill därför inrätta en ny polisinspektion, som i ett inledande skede ska bedriva tillsyn över ett begränsat antal ärenden, för att sedan utvärderas. För detta ändamål avsätter miljöpartiet 48 miljoner kronor.

En satsning bör göras på Ekobrottsmyndigheten för att stärka arbetet mot företag som drivs av personer inom den organiserade brottsligheten. Sådana tillslag kan göras av flera myndigheter och aktörer i samverkan, t.ex. mot svartklubbar, gästarbetarostäder utan bygglov, restauranger som missköter hygien, spelautomater som saknar tillstånd och företag som begår skattebrott. Det ska vara dyrt, jobbigt och svårt att vara kriminell. För detta krävs ytterligare tillskott och Miljöpartiet vill därför öka anslaget till Ekobrottsmyndigheten med 80 miljoner kronor.

Kriminalitet stoppas bäst långt innan en ung person har kommit i närheten av att begå brott. Vi behöver ge stöd till och följa varje ung person som riskerar att hamna snett. En samhällsekonomiskt effektiv åtgärd för att komma till rätta med kriminalitet är att satsa på sociala insatser för barn som befinner sig i riskzonen. Miljöpartiet vill därför göra en satsning om 1 miljard kronor till lokalt brottsförebyggande arbete för att verkligen få bukt med nyrekryteringen till kriminella gäng. Inom denna satsning vill Miljöpartiet även tillsätta en haverikommission som ska ta reda på vilket stöd personer som har dömts för allvarliga våldsbrott har fått – och vad de hade behövt för att komma in på en bättre bana. Det kan handla om insatser i skolan, socialtjänsten, på särskilda ungdomshem och andra offentliga institutioner.

Det är också angeläget att stärka brottsoffers ställning, vilket Miljöpartiet vill göra genom att se över systemet för ersättning och stöd till brottsoffer. Staten bör därtill ta ett större ansvar för att driva in skadestånd och brottsskadeersättning, så att brottsoffret kan fokusera på sin rehabilitering. För detta ändamål anslår Miljöpartiet en förstärkning med 130 miljoner kronor till anslaget Ersättning för skador på grund av brott.

I dag finns verksamheter inom vissa kommuner som riktar sig till anhöriga till personer som begår brott eller är i riskzonen för att hamna i gängkriminalitet. Men det finns ingen nationell stödlinje som riktar sig särskilt till den här målgruppen. Miljöpartiet vill införa en sådan stödlinje som ska erbjuda ett likvärdigt stöd över hela landet. Stödlinjen bör ha personal som kan flera språk och möjligheter att ge psykologiskt och praktiskt stöd av olika slag. För detta ändamål tillskjuter Miljöpartiet 10 miljoner kronor.

Sammantaget anvisar Miljöpartiet 1 268 miljoner kronor mer än regeringen till utgiftsområde 4 för 2024.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2023/24:1 Budgetpropositionen för 2024 utgiftsområde 4:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:994 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att inrätta en akut hjälplinje, 115, för kvinnor utsatta för mäns våld och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2322 av Gudrun Nordborg m.fl. (V):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att göra Nationellt forensiskt center till en egen myndighet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2330 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av långsiktig och hållbar finansiering av NFC och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att långsiktigt tillgodose domstolarnas behov och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2640 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt förslaget i tabellen i motionen.

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en haverikommission för att förhindra framtida allvarliga våldsbrott och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en lex Maria för polisen och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en ny myndighet för att utöva tillsyn över Polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2675 av Rasmus Ling m.fl. (MP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt förslaget i tabell A i motionen.

2023/24:2720 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt förslaget i tabellen i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2024 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	V	C	MP	
1:1 Polismyndigheten	40 765 012	100 000	80 000	135 000	±0	
1:2 Säkerhetspolisen	2 449 651	±0	±0	10 000	±0	
1:3 Åklagarmyndigheten	2 633 893	±0	10 000	10 000	±0	
1:4 Ekobrottsmyndigheten	1 078 513	±0	±0	60 000	80 000	
1:5 Sveriges Domstolar	7 559 106	±0	10 000	155 000	±0	
1:6 Kriminalvården	16 145 316	±0	±0	±0	±0	
1:7 Brottsförebyggande rådet	256 552	±0	20 000	5 000	±0	
1:8 Rättsmedicinalverket	605 838	±0	±0	±0	±0	
1:9 Brottsoffermyndigheten	58 712	±0	40 000	±0	±0	
1:10 Ersättning för skador på grund av brott	221 953	±0	±0	±0	130 000	
1:11 Rättsliga biträden m.m.	3 667 357	±0	35 000	±0	±0	
1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	90 987	±0	±0	±0	±0	
1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	19 174	±0	±0	±0	±0	
1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	121 157	±0	±0	100 000	1 000 000	
1:15 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	33 034	±0	±0	30 000	±0	
1:16 Domarnämnden	11 758	±0	±0	±0	±0	
1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	310 000	±0	±0	±0	±0	
Förslag till anslag utöver regeringens förslag						
99:1 Gör Nationellt forensiskt centrum till en egen myndighet	±0	±0	50 000	±0	±0	
99:2 Polisinspektion	±0	±0	±0	±0	48 000	
99:3 Stödlinje för anhöriga till gängkriminella	±0	±0	±0	±0	10 000	
Summa för utgiftsområdet	76 028 013	100 000	245 000	505 000	1 268 000	

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndigande

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndigande.

Beställningsbemyndigande för 2024 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	571 000	2025–2027
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	571 000	

BILAGA 4

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2023:678) om
ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § brottsbalken i stället för lydelsen enligt lagen (2023:678) om ändring i den balken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2023:678

Utskottets förslag

2 kap.

5 §

I de fall som avses i 3 § 2, 3 och 5 är svensk domstol behörig endast om gärningen är straffbar även enligt lagen på gärningsorten (dubbel straffbarhet). Om brottet har begåtts på flera staters område är kravet på dubbel straffbarhet uppfyllt om gärningen är straffbar enligt lagen på någon av gärningsorterna. Det får inte dömas till påföljd som är strängare än det svåraste straff som är föreskrivet för brottet enligt lagen på gärningsorten.

Första stycket gäller inte

1. om brottet har begåtts av någon som tillhör Försvarsmakten på ett område där en avdelning av Försvarsmakten befann sig,

2. om brottet har begåtts vid tjänstgöringen av någon som är anställd av en svensk myndighet för att delta i en internationell militär insats eller i internationell civil krishantering,

3. brott för vilket det lindrigaste straff som är föreskrivet enligt svensk lag är fängelse i fyra år eller mer, och

4. brott som avses i

a) 4 kap. 1 a, 4 c och 4 e §§ och 16 kap. 10 a § första stycket 1 och sjätte stycket eller försök till sådana brott,

b) 4 kap. 4 § andra stycket varigenom någon förmåtts att ingå ett sådant äktenskap eller en sådan äktenskapsliknande förbindelse som avses i 4 c § eller försök till sådant brott,

c) 6 kap. 1–6, 8, 9 och 12 §§ eller försök till brott enligt 6 kap. 1, 2, 4–6, 8, 9 och 12 §§, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år,

d) 14 kap. 6 § eller försök till sådant brott,

e) 22 kap. 6 a och 6 b §§,

f) 2 § lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor,

g) 8 § lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner, eller

h) 16 § lagen (2023:677) om frysning av tillgångar. h) 19 § lagen (2023:677) om frysning av tillgångar.